

Institutsionaalse uurimistoetuse taotluse menetlemise kirjeldus

Käesoleva dokumendi eesmärk on täpsustada haridus- ja teadusministri 27.12.2011 määrusega nr 73 „Institutsionaalse uurimistoetuse taotlemise, määramise ja selle mahu muutmise tingimused ja kord“ sätestatud institutsionaalse uurimistoetuse uurimisteema taotluste menetlemise korda Sihtasutuses Eesti Teadusagentuur (edaspidi teadusagentuur) selleks, et nii taotlejatel kui taotluste menetlejatel oleks ülevaade taotluste menetlemise mehhanismist. Käesolev dokument ei hõlma taotluste, milles märgitud uurimisteema juht või põhitäitja on hindamisnõukogu liige, jätkutaotluste, aruannete ning tuumiktaristu taotluste menetlemise protsessi. Nimetatud juhtude menetlemine kirjeldatakse eraldi käskkirjadega.

Taotluste hindamist korraldab teadusagentuur, neid menetletakse Eesti Teadusinfosüsteemi (ETIS) keskkonnas. Uurimisteema taotluste hindamiseks moodustab teadusagentuuri hindamisnõukogu valdkondlikud eksperdikomisjonid vastavalt haridus- ja teadusministri 15.12.2009 määruses nr. 86 „Teadus- ja arendustegevuse valdkondade loetelu“ kehtestatud teadus- ja arendustegevuse valdkondlikkust jaotusest: bio- ja keskkonnateadused; loodusteadused ja tehnika; terviseuuringud ning ühiskonnateadused ja kultuur. Valdcondliku eksperdikomisjoni liikmeteks on lisaks hindamisnõukogu vastava valdkonna liikmetele ka kohalikud teadlased. Valdcondlikud eksperdikomisjonid kinnitab teadusagentuuri juhatus käskkirjaga.

Huvide konflikt

Vastavalt haridus- ja teadusministri 27.12.2011 määrusele nr 74 „Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu moodustamise kord ja töökord“ ja teadusagentuuri kehtestatud regulatsioonile on hindamisnõukogu ja valdkondlike eksperdikomisjonide liikmed kohustatud avalikustama oma võimaliku huvide konflikti seoses esitatud taotlustega. Huvide konflikti korral vastav hindamisnõukogu või valdkondliku eksperdikomisjoni liige kõnealuse taotluse menetlemisel ja hindamisel ei osale.

Taotluste tehniline kontroll

Vahetult peale taotlusvooru lõppu kontrollib teadusagentuur taotluste vastavust nõuetele. Puuduste avastamisel saadetakse taotlused tagasi taotlejale paranduste tegemiseks. Kui puudusi teadusagentuuri antud tähtaja jooksul ei kõrvaldata, siis taotlust edasi ei menetleta.

Ekspertiis

Ekspertarvamus

Uurimisteema taotlus suunatakse valdkondlikku eksperdikomisjoni vastavalt taotluses märgitud teadus- ja arendustegevuse valdkondlikule kuuluvusele. Juhul kui taotluse sisu vastab eksperdikomisjoni hinnangul rohkem mõne teise eksperdikomisjoni pädevusele, võib eksperdikomisjon taotluse vastavasse eksperdikomisjoni edasi suunata.

Ekspedikomisjon kasutab sõltumatuid eksperte, kelleks on üldjuhul välismaal töötavad, vajaliku kompetentsiga tunnustatud teadlased. Ekspertid valitakse valdkondliku eksperdikomisjoni liikmete poolt igaks hindamisvooruks eraldi, lähtudes taotluste spetsiifikast. Ekspertide valiku aluseks on teadusagentuuri vastavasisuline andmebaas, rahvusvahelised andmebaasid ja valdkondliku eksperdikomisjoni liikmete ettepanekud. Ekspertide kandidatuurid esitatakse valdkondlike

ekspertkomisjonide liikmete poolt, ekspertidega kontakteeruvad teadusagentuuri uurimistoetuste osakonna töötajad.

Iga taotluse kohta võtab teadusagentuur vähemalt kaks ekspertarvamust (ekspertiks võib olla ka valdkondliku ekspertkomisjoni liige). Interdistsiplinaarsete uurimisteemade taotluse ekspertarvamuse kujundamiseks võib ekspertkomisjon kaasata täiendavaid eksperte.

Ekspertarvamuse andmisel hindab ekspert taotlust 1. ja 2. hindamiskriteeriumi lõikes ning annab nende kriteeriumide kohta hinded 5-pallisel skaalal. Juhul, kui erinevate ekspertide antud koondhinded uurimisteema taotlusele erinevad üksteisest märgatavalt, kaasab ekspertkomisjon täiendava eksperti. Hälbivat arvamust ei võeta ekspertkomisjoni hinnangu koostamisel arvesse.

Ekspertarvamused on teadusagentuuri töödokumendid ning ei kuulu avalikustamisele.

Ekspertkomisjoni hinnang

Põhjendatud hinnang ekspertkomisjoni ekspertiisivaldkonda kuuluvale taotlusele antakse valdkondliku ekspertkomisjoni koosolekul, kaasates sellesse vajadusel ja võimalusel ka ekspertarvamuse koostanud eksperte. Ekspertkomisjoni hinnang kujundatakse konsensusprintsibiil. Ekspertkomisjoni hinnangu kujundamisel hindab ekspertkomisjon taotlusi hindamiskriteeriumide kaupa samuti 5-pallise skaala alusel. Ekspertkomisjoni hinnangu andmise aluseks on ekspertarvamused, mis ei ole aga ekspertkomisjoni hinnangu kujundamisel siduvad. Ekspertkomisjon annab 5-pallisel skaalal hinnangu uurimisteema taotluse 1. ja 2. kriteeriumile ning lisaks ka teema täitmiseks vajaliku taristu olemasolule ja seisundile (taotluse hindamise 3. kriteerium).

Ekspertkomisjoni hinnangud on teadusagentuuri töödokumendid ning ei kuulu avalikustamisele.

Hindamisnõukogu hinnang

Ekspertkomisjonid esitavad taotlustele antud hinnangud hindamisnõukogule. Ekspertkomisjoni hinnang on hindamisnõukogule taotluse kriteeriumide 1.-3. hindamisel oluliseks sisendiks, kuid ei ole lõpphinnangu andmisel siduv.

Lisaks taotluse kriteeriumidele 1.-3. hindab hindamisnõukogu ka taotluse kriteeriumi 4, s.o. taotluse seotust teadus- ja arendusametuse ülesannetega (s.h. ülikoolidel seos bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadega¹, magistri- ja doktoriõppe õppekavadega, riigi teadus- ja arendusametustel riigi poolt sätestatud põhikirjaliste ülesannetega jt. teaduspoliitiliselt oluliste tunnustega). 4. kriteeriumi puhul hinnatakse kõiki taotlusi 3-pallisel skaalal.

Asutuste strateegiliste valikute arvestamine uurimisteema taotluste hindamisel

Koondtaotluses esitatud asutusele selle taotlusvooru olulisematele teemadele taotletava toetuse kogusumma võib olla kuni 30% taotlemise aastal lõppevate taotleja teadusteemade sihtfinantseeringu ja institutsionaalsete uurimistoetuste summast või väikseima lõppeva sihtfinantseeritava teadusteema või institutsionaalse uurimistoetuse uurimisteema maht. Asutuste poolt oluliseks märgitud teemade taotlustele lisatakse hindamisnõukogu poolt 4. kriteeriumile antud hindadele täiendavad 2 punkti.

Taotluse lõpphinne ja pingeread

Taotluse 1.-4. kriteeriumi hinnete summeerimisel saadakse taotluse lõpphinne, mis asutuste poolt oluliseks märgitud teemade puhul on kuni 20 ja teiste teemade puhul kuni 18 punkti.

Hindamisnõukogu moodustab uurimisteemade taotluste valdkondlikud pingeread, mille aluseks on taotlustele antud lõpphinded. Hindamisnõukogu fikseerib valdkondliku rahastuse proportsioonid ja võimaliku valdkondadevahelise ümberjaotuse suuruse enne hindamise algust hindamisnõukogus.

¹ sätestatud ülikooliseaduse § 29¹

Eelarve

Uurimisteema toetuse rahalise mahu määramisel lähtub hindamisnõukogu teadusagentuuri poolt kinnitatud eelarve koostamise juhendist. Hindamisnõukogu teeb ettepaneku uurimisteema toetuse mahu määramise kohta, lähtudes uurimisteema taotlusele antud lõpphindest ja täitmiseks vajalike töökohtade arvust ja struktuurist. Mitterahastatavate taotluste eelarvet ei analüüsita.

Hindamisnõukogu otsus

Hindamisnõukogu võib hindamise tulemuses kirjeldada tingimused, mida teadus- ja arendusasutus on kohustatud uurimistoetuse saamisel täitma. Teadusagentuur teeb hindamisnõukogu esialgse otsuse koos taotlusele antud hinnangu ja hindega taotlejale kättesaadavaks. Taotleja esitab selleks ettenähtud aja jooksul oma arvamuse hindamisnõukogu esialgse otsuse kohta. Juhul kui hindamisnõukogu on kirjeldanud tingimused, mida uurimistoetuse saamiseks tuleb täita, esitab taotleja tegevuskava tingimuste täitmiseks.

Teadusagentuur esitab haridus- ja teadusministrile oma põhjendatud ettepaneku uurimistoetuste uurimisteemade toetuste määramise või mittemääramise ja nendele eraldatava toetussumma kohta.

Rahastamissettepanekut ei tehta nende taotluste puhul, mille 1., 2. või 3. kriteeriumi koondhinne on alla 3 punkti ning lõpphinne madalam kui 12 punkti.

Hindamisnõukogu hinnang tehakse taotlejale kättesaadavaks peale haridus- ja teadusministri sellekohase käskkirja allkirjastamist.

Andres Koppel

juhatuse esimees

Sihtasutus Eesti Teadusagentuur